

Spoken in de Kop

AUTEUR: LUCAS DERKS
ISBN: 978-90-78603-03-0
UITGEVER: DBB SPECIAL PRODUCTS,
 WAGENINGEN
PRIJS: € 22,95
VERKRIJGBAAR: PSYCHOBOER.NL EN IDEOS.NL

RECENT: ANNEMARIE TJERKSTRA

Lucas Derks is typisch zo'n Nederlandse NLP-er die in het buitenland bekender is dan in ons eigen kikkerlandje. Vorig jaar raakte ik op het congres van de DVNLP in Berlijn in gesprek met iemand die zei: „O, kom je uit Nederland, dan ken je Lucas Derks zeker?“ „Ja“ zei ik, er op doelend dat ik wist wie de vader van het Sociaal Panorama is. „Doe hem de groeten“, zei mijn gesprekspartner enthousiast, er blijkbaar van uitgaand dat de Nederlandse NLP-ers elkaar, allemaal persoonlijk kennen.

Lucas Derks heeft met zijn Sociaal Panorama niet alleen een belangrijke toevoeging aan NLP gedaan, hij heeft de sociale psychologie verrijkt en 'en passant' een vertaling gemaakt van door hem gehanteerde NLP begrippen naar het wetenschappelijke denkkader. Daarnaast biedt hij ook nog een aantrekkelijk theoretisch kader om de werking van familieopstellingen vol-

gens Hellinger te verklaren, iets waarover Bert Hellinger zichzelf nooit heeft willen uitlaten. Ten slotte is hij ook nog beeldend kunstenaar. Deze mix is terecht gekomen in het boekje: 'Spoken in de kop', deel 1 van een gepland drieluik, waarin op metaforische wijze Derks' persoonlijke en professionele autobiografie wordt beschreven en uiteraard zijn belangrijkste geesteskind 'het Sociaal Panorama' uit de doeken wordt gedaan. 'Spoken in de kop' is een gereedgemaakte heruitgave van een tien jaar geleden verschenen uitgave voor een eigen publiek, waaraan een hoofdstuk is toegevoegd. In dit laatste hoofdstuk is het werk van Lucas Derks op het vlak van verandering op identiteitsniveau (waarvoor hij de uitdrukking 'zelfbeleving' prefereert) toegevoegd. Werk dat Derks deed o.a. in samenwerking met Duitse collega's uit de psychiatrie.

Het boekje is geschreven als een roman, waarin boer Teusje psychologie gaat studeren, in therapie gaat en een heftige overdrachtsrelatie met zijn therapeut beleeft, en uiteraard ook nog terecht komt bij Lucas Derks, discussies met hem voert en het Sociaal Panorama van hem leert. De keuze voor de romanvorm voor het overbrengen van kennis is al zo oud als de wereld, -hele generaties zijn opgegroeid met 'Niels Holgersons' wonderbare reis'- maar als didactische vorm is het niet van risico's ontbloot. Het grootste risico hierbij is doorslaan in overdrijving, waardoor de lezer af kan haken. Derks toont aan dat hij zich van dit risico bewust is en speelt er zelfs mee door de lezer aan te moedigen om af te haken. Dat Derks beeldend kunstenaar is komt ook erg goed uit, het boekje bevat een groot aantal illustraties die aantrekkelijk, en bij de uitleg van het Sociaal Panorama ook erg functioneel zijn.

Sociaal Panorama

Het Sociaal Panorama stoelt op één van de belangrijkste kernelementen van NLP, namelijk die van de psychologische ruimte. Wij mensen geven onze innerlijke ervaringen weer via een ruimtelijke, holografische structuur, waarbij wij de relatie met onszelf en onze innerlijke representaties van personen, concepten, ervaringen, relaties e.d. kunnen voelen en zien. Anders gezegd, gebruikmakend van de visuele en kinestetische 'taal' van de rechterhersenhelft, ontstaat de structuur van onze subjectieve ervaring. Uit de ontdekking dat je met deze psychologische ruimte kunt knutselen (dat je er zeer krachtige interventies mee kunt doen), zijn een drietal zeer belangrijke ontwikkelingen ontstaan: de organisatie van de tijdsbeleving (Derks legt uit dat tijd een mentaal construct is); de persoonlijke tijdlijn (de levenslijn, de mogelijkheid om je verleden, heden, toekomst ruimtelijke neer te leggen als een lijn en daarover heen te reizen) en het Sociaal en spiritueel panorama, de ruimtelijke weergave van de relatie met je innerlijke 'inhouden'.

Er zijn mensen die denken dat Tad James de levenslijn heeft ontdekt; dit is echter niet zo, wat Tad wel heeft ontdekt is het marktpotentieel van het Timeline trademark. Het wachten is nu op deel 2 van de serie van Derks, waarin hij zijn voor het IEP uitgegeven boekje over het werken met de levenslijn zal heruitgeven voor een groter publiek.

Om te weten hoe het Sociaal Panorama werkt kun je natuurlijk het beste het boekje lezen, maar in dit kader zullen we Derks zelf even aan het woord laten: *'Relatie=Locatie, is het uitgangspunt van het Sociaal Panorama. Een persoon op een bepaalde plek, betekent een specifieke Sociaal emotionele band. Verandert de plaats, dan verandert de relatie. Verandert de relatie, dan verandert de plaats vanzelf mee. Deze aanname impliceert ook dat een bepaald type relatie met een bepaalde plek in iemands Sociaal Panorama correspondeert. Een gebied voor geliefden, een gebied voor vertrouwelingen, een gebied voor vijanden enzovoort.'* Werken met het Sociaal Panorama gaat via submodaliteiten. Zoals iedere NLP-er weet, kun je veranderingen aanbrengen in je innerlijke representaties door het variëren van de gebruikte submodaliteiten. In het Sociaal Panorama kun je representaties dichterbij halen, hoger of lager plaatsen, donker of lichter maken om maar een paar simpele veranderingen te noemen. Voor het overige verwijs ik naar dit boekje.

Conclusie

Het gedachtengoed van Lucas Derks verdient in Nederland ten minste de aandacht die het in de buitenlandse NLP-community krijgt. Dus ik zou zeggen: lees dit boek. Het boek is geschikt voor ervaren NLP-ers als een laagdrempelige kennismaking met Derks' ontwikkelingsbijdrage aan NLP, het Sociaal Panorama, dat lang niet in elke NLP-opleiding is geïntegreerd. Ook niet-NLP-ers kunnen het lezen, zij het dat ze wellicht niet alle instructies meteen zullen snappen. Ten slotte is het boek ook geschikt voor (Sociaal) psychologen en andere wetenschappers, zij het dat zij over enig incasservermogen moeten beschikken. Derks legt uit dat 'identiteit' een belachelijk semi-psychologisch begrip is, en betoont zich adept van het 'radicaal Sociaal constructivisme', zij het dan van de afgezwakte variant. Zegt deze kreet je niets, dan kun je, net als Teusje de psychoboer, deze ballast als 'stierenmest' naast je neerleggen en gewoon zelf aan de slag gaan met de praktische en vooral effectieve instructies uit dit meer dan waardevolle boek.

ANNEMARIE TJERKSTRA IS NEUROPSYCHOLOGE, BEDRIJFSKUNDIGE, NLP-TRAINER EN VOORZITSTER VAN DE AVNLPP, DE VERENIGING VOOR NLP-PROFESSIONALS. ZIJ IS NAUW BETROKKEN BIJ HET oprichten EN vormgeven VAN DE NIEUWE EUROPESE VERENIGING VOOR NLP; DE EANLP.

Voor meer info en contact:
amiecon@xs4all.nl

